

Med guld i strupen.....

Året var 1904. Tomt Jöns Nilsson var omgift efter att tidigare lämnats ensam med tre små döttrar. Detta år blev han pappa på nytt, då hans andra hustru Myr Anna, vid 44 års ålder, födde honom ännu en dotter. Han hade säkert hoppats på en son - en dräng - som skulle bli till stor hjälp på äldre dagar. Någon som kanske kunde fortsätta med jordbruket på Tomtgården i Bodarnas by på Sollerön.

Han fick en dräng. Men den drängen hette Kristina! Sin spåda byggnad till trots, visade hon sig besitta stora krafter, som utvecklade sig alltmer i takt med alla de arbeten, som föräldrarna förelade henne. Tomt Jöns placerade henne på de, många gånger, alltför tunga redskapen, och det var bara att "bjuda till" och arbeta till dess allt var klart. Myr Anna saknade heller inte arbetsuppgifter inomhus för lilla Stina.

"Bodybuilding" behövdes inte på den tiden och ordet "fritidsproblem" var ännu ej uppfunnet.

Men visst fanns det väl nöjen även på den tiden. Jag har dock aldrig hört min mamma berätta så mycket om dem. Men kanske berodde det på, att Myr Anna var både sträng och religiös. Enda avbrotten från vardagen tycktes vara besöken i Missionshuset, möten och sammankomster av olika slag, kanske också utflykter till andra församlingar. Och i detta fann Stina säkert glädje. Och kanske främst då i sången. Hennes klara, bärande stämma uppmärksammades och togs i anspråk både i kör och som solist.

Vid ett tillfälle hade föreningen besökare från Stockholm. Ett par av

dessa blev så betagna i den vackra rösten, att de begav sig ner till Tomt Jöns för att försöka förmå denne, att låta Stina få åka till Stockholm för att utbildas till sångerska. Hon skulle kunna bli något stort, menade man, en ny Kristina Nilsson. Namnet hade hon ju redan för övrigt! Men det förstår ju var och en, hur det samtalet slutade. Tomt Jöns skulle bli av med sin duktiga dräng, och förresten sångerska, det kunde väl inte vara något hederligt yrke att leva på. Så var den saken slutdiskuterad.

*Tomt Stina med föräldrar,
hemmansägaren Tomt Jöns
Nilsson och Myr Anna f.
Larsdotteri Bodarna 1929.
Foto: Håll Nils Matsson*

Men det fanns även andra, som upptäckt Stina. Resultatet av det blev äktenskap med Erik Kerstis i augusti 1928. Flyttning till Älvdalen och så var Myr Anna och Jöns ensamma igen. Men visst var de väl glada för Stinas skull, jag kan inte tro annat. Jöns fick uppleva Stinas giftermål och ett nytt,

litet barnbarn, innan han dog året därpå.

För Stina började nu ett annorlunda liv som lärarfru i Älvdalen. Mycket snart kom hon med i kyrkokören, där hon blev den självklara solisten. Varje vecka gick, cyklade eller åkte hon spark - allt efter årstiden - de 2 gånger 3 kilometerna till och från övningarna i kyrkan. Någon som helst form av ersättning var det inte tal om på den tiden. Det mesta var ideellt arbete och egen glädje.

När jag kom att bläddra i mammas klippbok, så föddes de här tankarna, att berätta litet om hennes liv i sångens tjänst och hur livet gestaltade sig då för talangfulla, unga människor. Alla jämförelser med dagens möjligheter för unga begåvningar får läsaren själv göra.

Älvdalens klimat kunde vara mer än bistert vintertid. - 30 grader var inte ovanligt under långa perioder. Och just då övades det som flitigast med advents- och julkonserter, som sedan avlöstes av vårframträdanden. Det gällde att klä sig rätt. En förkylning vore förödande för solisten. För solist i alla konserter var Stina Kerstis. Kanske var det arbetet där hemma på Tomtgården, som byggde upp Stinas goda kondition. Som sagt - i ur och skur tog hon sig för egen maskin till övningar och framträdanden.

Den enda gången hon åkte bil, var när kören eller hon själv uppträdde utanför tätorten eller socknen. Hon kunde ju t.ex. inte hinna att vara uppe i Evertsbergs kapell kl fyra på juldagens morgon, för att där sjunga Adams julsång med klar stämma, för att sedan upprepa bravaden i Älvdalens kyrka kl sex. Mamma gick upp halv tre på juldagens morgon, det fick inte bli några sena julaftnar i vårt hem...

Redan 1931 hade ryktet om Stinas röst spridit sig utanför sockengränserna. När Siljanskören skulle ha sin konsert i Leksand och Rättvik och med självaste Hugo Alfvén som dirigent, blev Stina blix tinkallad som solist. Operasångerskan Hanser Lina Göransson hade plötsligt insjuknat och måste ersättas. Det blev alltså Stina, som fick göra inhoppet, och det säger ju en del om hennes kapacitet. En naturbegåvning, som säkert hade kunnat gå långt, om hon fått studera och vidareutveckla sin röst.

Jag kan inte här räkna upp alla de sångframträdanden, som Stina medverkat i. Men det var konserter i egna kyrkan liksom i grannsocknarnas. Vid biskopsvisitationer, skolinvingningar, jubiléer och andra evenemang kunde man höra hennes stämma. Och på Sollerön då? Ja, på invigningen av nya kyrkorgeln t.ex. Och på hur många bröllop och begravningar har inte hon anlitats!

Överallt lovordades Stinas framträdanden, och det skulle bli alltför många uppräknningar och upprepningar, om jag återgav dem alla. Men från

tidigare nämnda Rättvikskonsert med Hugo Alfvén citerar jag följande: "Solopartierna utfördes av Stina Kerstis från Älvdalen. Hennes stämma ljud synnerligen vacker, då den klockren strömmade ut under valven i det dämpat upplysta templet".

Ur ett brev från en sångarväninna i Leksand, saxar jag följande rader: "Tack för god sång, verkligen njutbar kvinnlig sådan, vilket ju inte alltid damröster bjuda. Men det var vackert. Hörde Du, att överbefälhavare Salander sade, att det var bland det vackraste han hört, och när en gammal robust krigsman tillstår något sådant, är det verklighet bakom, det kan Du vara viss om".

Stinas repertoar innehöll ofta krävande nummer. Nyskrivna kantater, sånger av Bach, Buxtehude, Hannikainen, Grieg för att nämna några. Och så naturligtvis visor ur den skatt, som finns i gamla dalakoraler och folkliga sånger. Hon har även medverkat vid inspelningar gjorda av Radiotjänst, för bevarande av gamla älvdalsmelodier.

År 1961 var älvdalsåren förbi. Erik gick i pension och båda avtackades stort i Älvdalens kyrka. För sin sångargärning erhöll Stina bl.a. Svenska körförbundets medalj i guld.

Cirkeln slöts när Stina flyttade tillbaka till Sollerön. Åren har nu runnit iväg och blivit många. Sången har tystnat, de flesta sångarvännerna är borta, men en del vackra minnen har ännu ej bleknat helt.

Jag vill gärna sluta med en liten dikt, som en bortgången vän skrev till henne i samband med avskedet från Älvdalen, och som väl beskriver hennes sång i livets olika skiften.

Hav tack, kära Stina för allt vad du skänkt
i toner, som ej vi kan löna!
Som tröstat när sorgen i ögat har blänkt,
som fröjdat vid festerna sköna!
Vi kunna ej tolka, vad vi känner nu.
Vår saknad blir stor, men vi önska att Du,
som lön må välsignelse röna!

Gudrun Wöhlecke